

Dialogmøde

om ældrereform og om at være ældreråd i en økonomisk presset ældrepleje

Viborg den 5. februar 2024

Program

1. Velkomst
2. Regeringens ældrereform
3. En økonomisk presset ældrepleje – ældre- og seniorrådenes handlemuligheder
4. Ældre- og seniorrådenes budgetter
5. Afrunding
6. Frokost (kl. 12.20-13.00)

Regeringens udspil til en ældrereform

Tidslinje

- fra ældrelov til ældrereform

Jan 2022	Statsministeren taler om ældrelov i nytårstale
Feb 2022	Ældreminister nedsætter rådgivende panel og tre ekspertgrupper under Per Okkels
Sep 2022	Afrapportering fra Per Okkels
Juni 2023	Ældreminister nedsætter dialogforum på ældreområdet
Jan 2024	Regeringens melder ud om overskrifter i ældrereform
Jan 2024	Udspil om ældrereform præsenteres på stormøde om ældres velfærd
2025	Lovgivning skal træde i kraft

Danske Ældreråds position

Ældreråd om ny ældrelov: Det centrale spørgsmål bør være at sætte ældre borgere fri til at leve det liv, de ønsker

Helhedstækning

- Sygeplejen er en meget central del af den pleje og omsorg, der gives til mange ældre. Hvis sygeplejen ikke er med i regeringens definition af helhedspleje, når vi kun halvt i mål, fordi de mindre tværfaglige teams så alligevel ikke vil kunne varetage borgernes samlede behov. Det vil være virkelig ærgerligt, fortæller Inger Møller Nielsen.

Ny visitationsmodel

Færre, men mere kvalitet i tilsynene

Frit valg må ikke hakke helhedsplejen op

KL og Danske Ældreråd anbefaler plejehjemsråd
Plejehjemsråd er en god måde at styrke samskabelse af kvalitet og trivsel på plejehjem.

Helhedspleje

Regeringens udspil:

- Helhedspleje med personlig pleje, praktisk hjælp (minus madservice), rehabilitering og genoptræning)
- Visitation i 'rummelige' pleje- og omsorgsforløb/pakker, der kan klages over.
- Derefter op til den ældre og medarbejder af fastlægge indhold i hjælpen.
- Helhedspleje uden sygepleje
- Skabe rammerne for udbredelse af faste teams – og understøtte implementering.
- Fjerne krav om kommunale værdighedspolitikker, kvalitetsstandarder, og tilsynspolitikker.

Danske Ældreråd mener:

- Helt nødvendig, hvis vi skal lykkes med en ældrepleje, der i langt højere grad tager afsæt i borgernes ønsker og behov.
- Opgaverne skal kunne varetages fleksibelt af et fast team af medarbejdere.
- Problem at sygeplejen ikke er med. Vi må sætte lid til Sundhedsstrukturkommissionen.
- Brug for en national kvalitetsramme for helhedsplejen.
- Vigtigt at borgen kan klage over visitation i pakker.

Udvidelse af det frie valg

Regeringens udspil:

- Borgerens ret til frit valg af leverandør udvides til at omfatte rehabilitering og genoptræning (efter serviceloven)
- Private leverandører skal fremover kunne levere 'hele pakken', hvis de vil være med (indfasning)
- Mulighed for at indgå i konsortier med underleverandører.
- Borgere skal fortsat kunne vælge mellem to eller flere leverandører.

Danske Ældreråd mener:

- Det vigtigste er borgerens frie valg i hverdagen.
- Plejen skal kunne varetages fleksibelt på tværs af forskellige faggrupper i et fast team af medarbejdere.
- Det frie leverandørvalg må ikke betyde, at plejen hakkes op i enkelttydelser – derfor er det også helt rigtigt, at der stilles krav om, at private leverandører kan levere 'hele pakken'.

Hjælpemidler og velfærdsteknologi

Regeringens udspil:

- Der skal laves en **positivliste over basale hjælpemidler**, som ældre kan få udleveret uden at skulle igennem en visitation (rollator, toiletforhøjer m.fl.)
- National strategi for udbredelse af **velfærdsteknologi** i ældreplejen (150 mio. kr.)

Danske Ældreråd mener:

Positivliste

- Positivt med tillid til, at ældre borgere er de nærmeste til at vide, hvad deres behov for basale hjælpemidler er.
- Ingen vil bede om en rollator eller toiletforhøjer, som de ikke har brug for.

Velfærdsteknologi i storskala

- Udbredelsen skal drives af borgerne ønsker og behov.
- Vigtig med klare nationale mål
- Central udpegning af konkrete teknologier, der skal udbredes i alle kommuner.

Lokalplejehjem

Regeringens udspil:

- Frivilligt for kommunerne
- Ejet af kommunen, men ikke direkte styret af kommunen
- Professionel bestyrelse (ansvar for drift, økonomi, hyre og fyre m.v.) – og gerne lokal forankret bestyrelse.
- Sættes fri af kommunalfuldmagten (tilkøb)
- Kommunalt ejeransvar

Danske Ældreråd mener:

- Forudser store rekrutteringsudfordringer til bestyrelserne
- Stiller spørgsmål ved, om det bliver mere lokalt end andre plejehjem
- Det vigtigste er inddragelse af ressourcepersoner fra lokalsamfund – det kan også ske i plejehjemsråd.
- Det er ikke noget, vi får flere plejehjemspladser af.

Ny tilsynsmodel

Regeringens udspil:

- Afskaffe det kommunale tilsyn og det statslige ældretilsyn (i STPS)
- Indføre et nyt tværkommunalt tilsyn (måske a la Socialtilsynet)
- Mere fokus på dialog, læring og kvalitet og mindre på kontrol og registrering.
- Som udgangspunkt ét årligt tilsyn – medmindre der konkret er grund til bekymring.
- Mulighed for anonyme bekymringshenvendelser
- Tilsynet skal gås samme dag som det sundhedsfaglige tilsyn, arbejds-, brand- og fødevaretilsyn.

Danske Ældreråd mener:

- Positivt med et mere lærende og bedre koordineret tilsyn, hvor dialog vægtes højere end skriftlighed.
- Vigtige principper:
 - Føre tilsyn med, om plejen har den nødvendige kvalitet
 - Borgerens vurdering af kvalitet skal vægtes højt.
 - Mere dialog og mindre skriftlighed
 - National kvalitetsmodel for tilsyn
 - Mulighed for bekymringshenvendelser (wistleblower).

Forebyggelse

Regeringens udspil:

- Forebyggelse skal tænkes bredere, så det også omfatter pårørende og civilsamfund og stærke lokale fællesskaber.
- Regeringen vil fjerne en række specifikke krav om forebyggende hjemmebesøg.

Danske Ældreråds position:

- Vi skal investere mere i forebyggelse, ikke mindre.
- Kommunerne skal fortsat være forpligtet til forebyggelse for ældre.
- De forebyggende hjemmebesøg er et godt redskab til at nå ældre, som kommunen ellers ikke er i kontakt med.
- Der er gode muligheder for at målrette de forebyggende hjemmebesøg i dag (vi vil gerne drøfte muligheden for en yderligere målretning).

Økonomi

Regeringens udspil:

- Implementeringsstøtte på 200 mio. kr. fra 2024-2027
- Kvalitetsløft i ældreplejen på 1 mia. kr. årligt fra 2027.

Rekruttering og uddannelse

Regeringens udspil:

- SOSU-udspil
- Mere smidig autorisationsproces for ansøgere fra tredjelande
- Politisk aftale om indlede dialog med Filippinerne og Indien om partnerskaber om rekruttering og uddannelse

Pause

En økonomisk presset ældrepleje – ældre- og seniorrådenes handlemuligheder

Kommunernes udgifter til ældrepleje kan ikke følge med stigningen i antallet af ældre

Der bruges flere penge på ældrepleje, men færre hvis man opgør det i forhold til antallet af ældre på 70 år eller mere.

Et bad tre gange om måneden: Mange kommuner planlægger at skære dybt på ældreområdet

Udvalgsformand i ny rundspørge: »Vi er i den grad nede og skrabe bunden«

Vi sparer på ældreområdet i år, lyder det fra hver anden kommune i ny rundspørge. Det er blandt andet rengøring, aktivitetscentre og bekæmpelse af ensomhed, der bliver beskåret.

Ældre- og seniorrådenes opgave

Talerør
(vagthund)

Rådgiver

Mange hensyn at balancere

- I står på borgernes side
- I skal være dem, der peger på konsekvenserne for borgerne – og gerne også løsningerne
- I vil ikke bruges til blåstempling af politiske prioriteringer, I ikke kan stå inde for.

- I er afhængige af en tæt dialog og et godt samarbejde med kommunen for at kunne løfte rådgivningsforpligtelse
- I har stor indsigt i og viden om kommunale rammevilkår

Silkeborg

Kritik af lukkethed: Seniorråd får - måske - indsigt i hemmelige forslag til besparelser

Debat | Politik

Hvad er seniorrådets formål?

"Et seniorråd bør vælge samarbejdet og skrue ned for den konfrontatoriske tilgang til et godt og samarbejdende ældreudvalg", skriver udvalgsformænd

Lukketheden i det politiske arbejde har taget overhånd

Bornholm

René Danielsson: Pres fra ældrerådet får ældreplejen til at vælte

Udvalgsformand

- En spøjs sag

- Det er jo sådan set hverdagen i kommunalpolitik, men det er bestemt ikke hverdag, at en politiker bagefter går ud og siger, at vedkommende synes, at han er kommet til at lytte for meget til Ældrerådet. Men at Ældrerådet lægger pres på politikere, det er sådan set hverdag i stort set alle kommuner, siger Roger Buch

Samtale

- at være ældreråd i en økonomisk presset ældrepleje

Bodil Markmøller, formand for Herning Ældreråd

Birgit Worm Kristensen, formand for Ikast-Brande Ældreråd

Inger Møller Nielsen, formand for Danske Ældreråd og Brønderslev Ældreråd

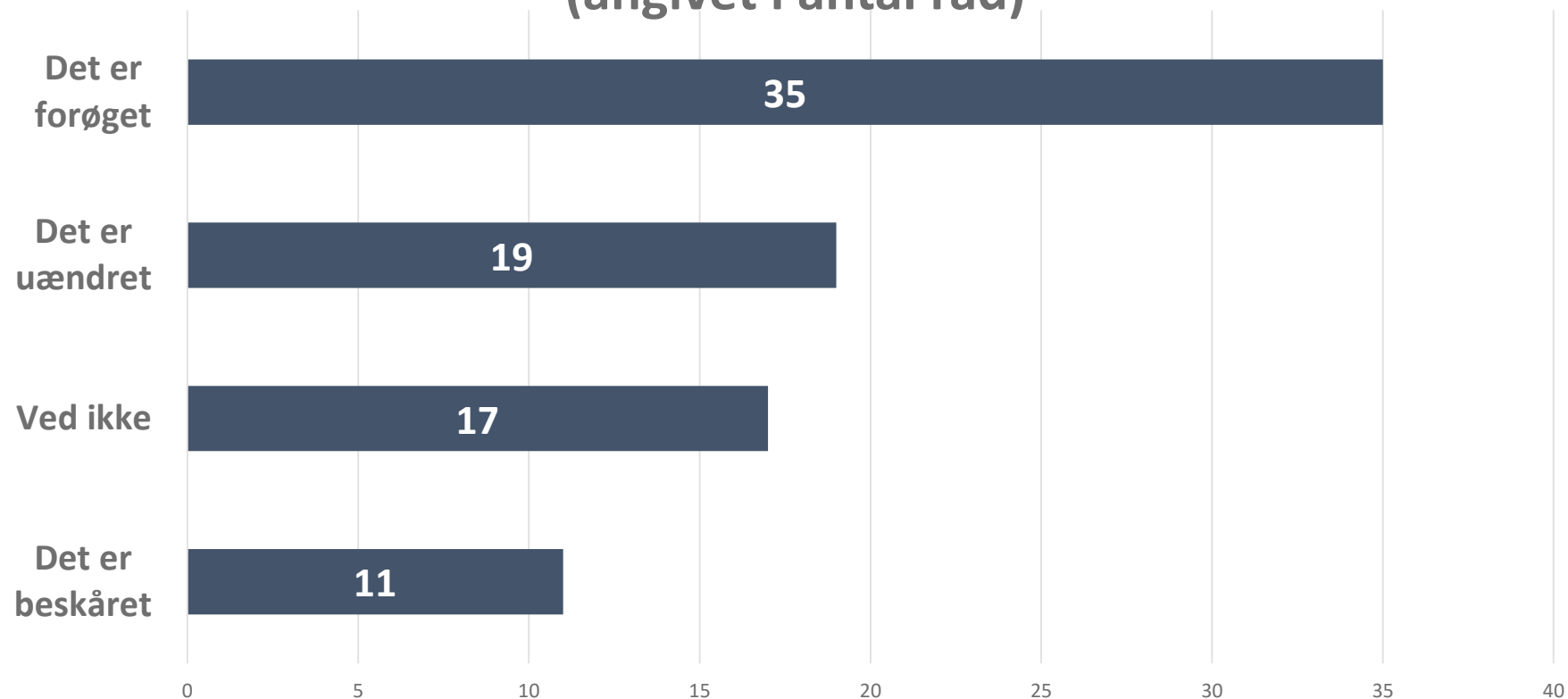
Pause

Ældre- og seniorrådenes budgetter

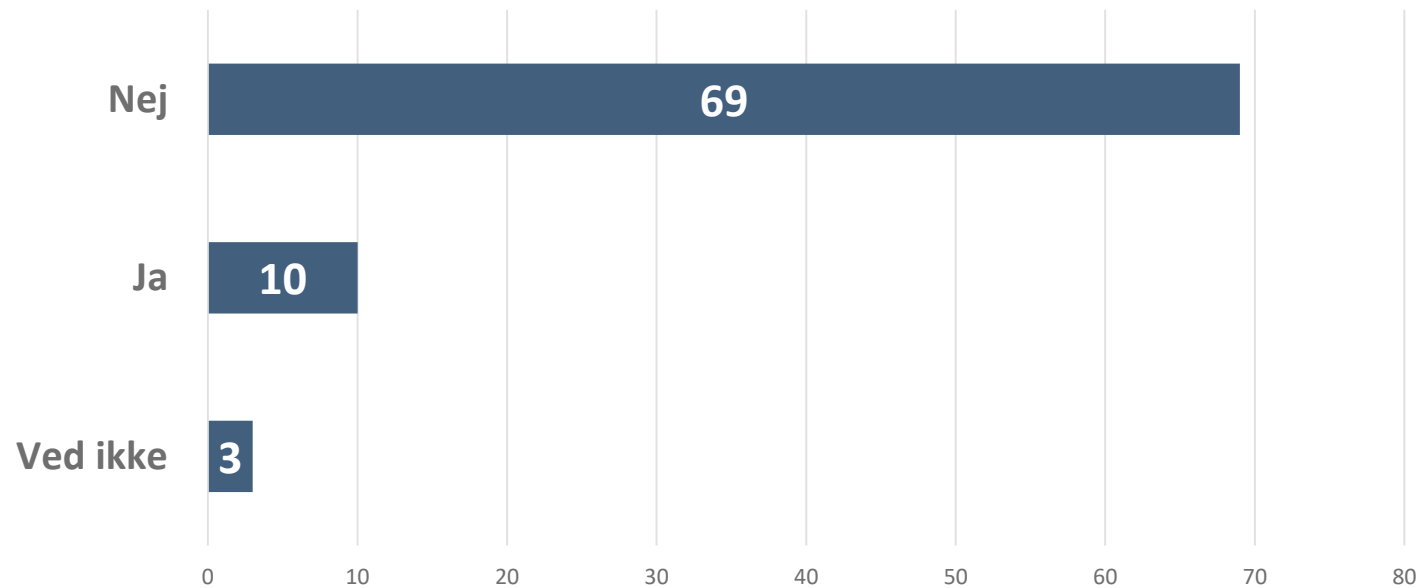
Udviklingen i rådernes budget 2022-2024

Hvordan er rådets budget i 2024 i forhold til 2022?
(angivet i antal råd)

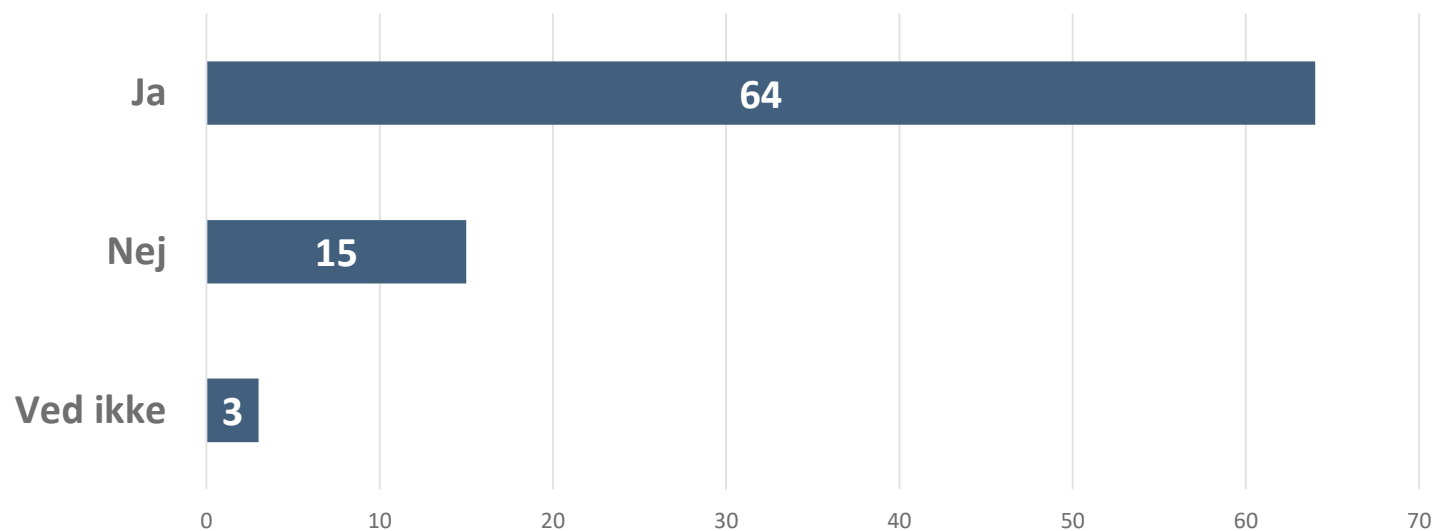
Mulighed for tilførelse af ekstra midler?

Har rådet en aftale med kommunen om, at rådet kan tilføres ekstra midler ud over rådets budget til fx borgermøder, deltagelse i konferencer m.m.?
(angivet i antal råd)

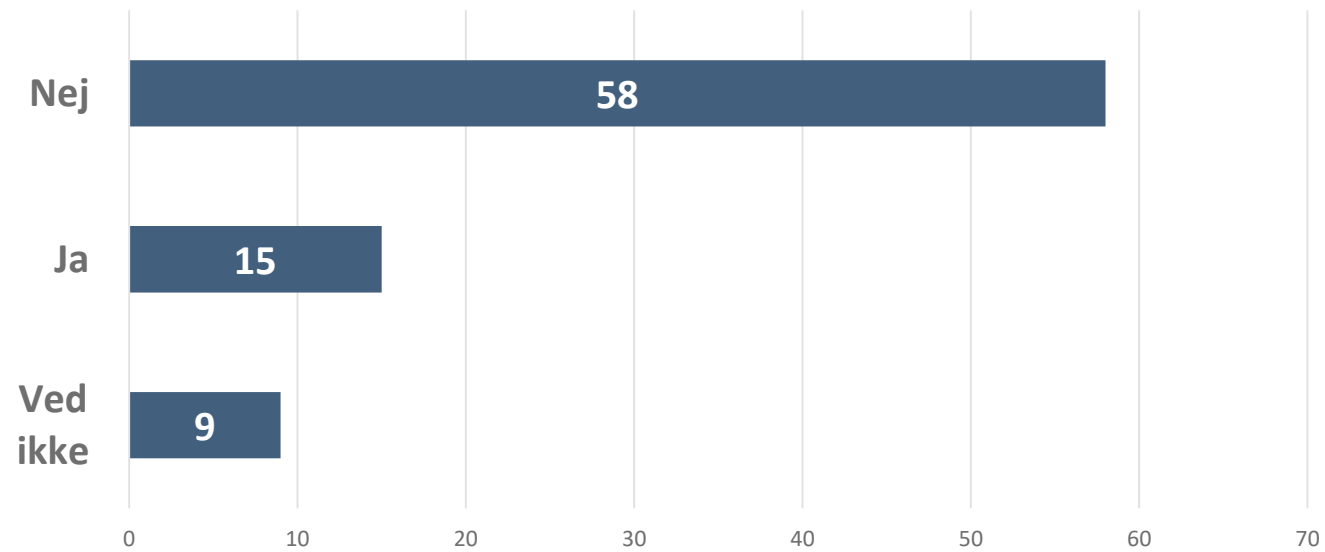
Er bundne udgifter en del af rådets budget?

Er diæter/kørselsgodtgørelse/tabt
arbejdsfortjeneste en del af rådets budget?
(angivet i antal råd)

Udgifter til valg

Skal rådet ud af sit budget afsætte midler til valg?
(angivet i antal råd)

Hvad siger loven?

- Kommunen afholder udgifter til ældrerådets virksomhed og stiller sekretariatsbistand til rådighed, hvis rådet ønsker dette.
- Det er kommunen, der – afhængigt af lokale forhold – beslutter, hvilke udgifter ældrerådet får dækket.
- Kommunen yder diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og udgiftsgodtgørelse (efter reglerne i § 16 a i lov om kommunernes styrelse) til ældrerådets medlemmer.

Kommunen kompenseres via det statslige bloktilskud (ca. 55 mio. kr. årligt i dag)

Hvilke udgifter afholder kommunerne typisk?

Udgifter er ikke defineret i lovgivningen, men typiske er:

- Sekretærfunktioner (mødedeltagelse, mødemateriale, referater, tilmelding til arrangementer, bogholderi)
- Faglig rådgivning
- It og kontorhold
- Mødelokaler og -forplejning
- Borgermøder
- Uddannelses- og kursusaktivitet for rådsmedlemmer
- Kontingent til fx Danske Ældreråd
- Ældrerådvalg
- Mødediæter, tabt arbejdsfortjeneste og udgiftsgodtgørelse (bunden udgift)

3 råd:

Hvad kan man som ældreråd gøre?

- Fortæl kommunen, hvad I har brug for, for at være et vidende råd i god dialog med borgerne.
- Slå på, at det kræver en (lille) investering, hvis kommunen reelt vil lokaldemokratiet og borgerinddragelsen.
- Lad kommunen vide, at I er klar over, at kommunen kompenseres økonomisk for opgaven.

Afrunding og tak for i dag